

MUSEO PÄIVÄLEHDEN

MEDIALLE

Uusi näyttely valottaa salaperäisen Naiskagaalin toimintaa

Päivälehdessä museon uusi näyttely vie yli sadan vuoden takaisin tapahtumiin ja tunnelmiin. Kun Venäjän yhtenäistämistoimet uhkasivat Suomea, avautui naisille tilaisuus toimia ja samalla määrittää paikkansa yhteiskunnassa uudelleen.

ROUTANAISIA – vastarintaa ja valistusta 1899–1906

Näyttely Päivälehdessä museossa 17.11.2022–18.2.2023

Naiskagaali-nimellä tunnettu salaseura perustettiin keväällä 1902, kun joukko Venäjän yhtenäistämistoimia vastustaneita naisia kyllästyi rooliinsa miesten johtamassa vastarintatyössä. Oli aika ottaa ohjat omiin käsiin. Maissi Erkko, Tekla Hultin, Dagmar Neovius ja lukuisat muut seuraan liittyneet naiset alkoivat salakuljettaa kiellettyä kirjallisuutta, hankkia rahaa sen painattamiseen ja jakaa tulenarkaa materiaalia verkostojensa kautta. Lentolehtiset kulkivat alushameisiin kätkeytyinä, jalkojen ympärille topattuina, matkalaukkujen valepohjissa ja kakkulaatikoissa.

Tarve toimintaan johtui ns. ensimmäisen sortokauden tapahtumista ja uhkakuvista. Keisari Nikolai II oli antanut vuonna 1899 Helmikuun manifestin, joka yhdenmukaisti lainsäädäntöä Venäjän toiveiden mukaiseksi. Suomen suuriruhtinaskunnan oma armeija lakkautettiin, suomalaiset postimerkit kiellettiin ja venäjän kielen käyttö virallisissa yhteyksissä tuli pakolliseksi. Manifesti johti ennennäkemättömiin protesteihin, joihin nyt myös naiset osallistuivat.

Huippusalainen kagaalityö oli uutta, jännittävää, miltei huumaavaa. Santarmien ja tullimiesten jymäyttäminen tuotti suurta tyydytystä, ja urkkijoita saattoi hämätä salakielisin keskusteluihin. ”Minä tuskin voin kuvitella taivaan autuuttakaan ilman kagaalia!” kirjoitti seuran perustajajäsen Tekla Hultin päiväkirjassaan 10.12.1905. Onnistuneilla operaatioilla oli kuitenkin myös ankara käänköpuolensa: kotietsinnät loukkasivat yksityisyyttä, ja maastakarkotus oli todellinen uhka. Kenen vuoro olisi seuraavaksi?

Lisätietoja ja kuvapyynnöt näyttelystä:

Käsikirjoitus: FT Reetta Hänninen reetta.hanninen@helsinki.fi

Tuottaja Päivi Lehtovirta paivi.lehtovirta@hssaatio.fi

Museonjohtaja Saira Linnahalme saira.linnahalme@hssaatio.fi